

Handläggare
Flor Luna
Telefon: 0850824048

Till
Skärholmen stadsdelsnämnd
2020-09-24

Kommunalt ansvar för insamling och materialåtervinning av returpapper.

- Svar på remiss

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens svar på remissen.

Sammanfattning

I promemorian som är på remiss föreslås att producentansvaret för återvinning av returpapper upphävs och att kommunerna tar över detta ansvar. Definitionen av returpapper föreslås även fortsättningsvis, förutom tidningar och tidskrifter, innefatta direktreklam, kataloger och liknande produkter av papper. Promemorian är ett svar på regeringens uppdrag att hitta en alternativ hantering av återvinningen av dessa produkter utifrån att producentansvaret för denna avfallstyp ska upphöra.

Förvaltningen konstaterar att insamlingen och återvinningen av returpapper kan inrymmas i det kommunala ansvaret för hanteringen av hushållsavfall. Förvaltningen lyfter dock att möjligheten att behålla producentansvaret för direktreklam och andra pappersprodukter för marknadsföring bör ses över igen. Förvaltningen menar att ett fortsatt producentansvar för dessa produkter är ett verktyg för att uppnå miljömålen som samtidigt kan främja innovation och påskynda en digital utveckling.

Bakgrund

I januari 2019 trädde nya förordningar i kraft gällande insamling och borttransportering av förpacknings- och returpapper. De nya förordningarna innebär att det nuvarande systemet baserat på återvinningsstationer ska avvecklas och ersättas med ett bostadsnära system som huvudregel för insamling och borttransportering. Från och med 1 april 2025 ska systemet vara helt implementerat och insamling till 100 % ske från bostadsfastigheter, förutom vid undantag godkända av Naturvårdsverket.

Medie- och tryckeribranschen i form av TU- Medier i Sverige, Sveriges tidskrifter, Gratistidningarnas förening och Grafiska företagen begärde den 23 mars 2020 att regeringen upphäver returpappersförordningen. Regeringen kommunicerade den 23 april 2020 att en lösning ska tas fram som innebär att producentansvaret för returpappersinsamlingen upphävs. Miljödepartementet har efter det tagit fram den promemoria som denna remiss avser.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen Stadsutveckling och medborgarservice.

Ärendet

I promemorian 'Kommunalt ansvar för insamling och materialåtervinning av returpapper' föreslås följande ändringar träda i kraft den 1 januari 2022:

- Att producentansvaret för returpapper upphävs.
- Att kommunerna tar över ansvaret för insamling och materialåtervinning av returpapper.
- Att kommunerna får bedöma lämplig servicenivå och har möjlighet att meddela föreskrifter om gemensam hantering av avfall som är lämpligt att återvinna med returpapper.
- Att det fortsättningsvis finns krav på att den som har returpapper ska sortera och att ansvarig för insamling och hantering av returpapper hanterar det för återvinning.
- Att målet sätts på att minst 90 viktprocent av det returpapper som produceras återvinns. Målet föreslås utformas utifrån hur mycket material som blivit avfall och inte i förhållande till hur mycket material som satts på marknaden.
- Att definitionen av returpapper fortsätter att innefatta avfall från tidningar och tidningspapper där med tidningar avses tidningar, tidskrifter, direktreklam, kataloger och liknande produkter av papper.
- Att fastighetsägares skyldighet att underlätta insamling av returpapper utgår då avfallstypen övergår till det kommunala ansvaret.

Både tidningsbranschen i sin hemställan och regeringen i sitt förslag lyfter att branschen under lång tid har levt under ansträngda ekonomiska villkor som nu förvärras med coronakrisen. Tidningsbranschen befinner sig i ett känsligt skede i en utveckling mot en mer digital distribution samtidigt som papperstidningarna fortfarande är ekonomiskt viktiga för branschen.

I promemorian framhålls att säkerställa en välfungerande oberoende journalistik som värnar demokratin som huvudanledning till förslaget.

Synpunkter och förslag

Att upphäva producentansvaret för returpapper kan vara ett sätt att lätta den ekonomiska situation som tidningsbranschen befinner sig i. Förvaltningen konstaterar att kommunerna har ett grundansvar för hantering av hushållsavfall som i varierande utsträckning och beroende på lokala förutsättningar kan vara förenligt med insamlingen och återvinningen av returpapper.

Även om det under rådande omständigheter ses som en rimlig och långsiktigt hållbar lösning att upphäva producentansvaret för återvinning av returpapper för att lätta branschens ekonomiska situation vill förvaltningen lyfta följande:

Eftersom den huvudsakliga anledningen till att upphäva producentansvaret för returpapper är att tidningsbranschen har en viktig roll i att upprätthålla en välfungerande demokrati anser förvaltningen att direktreklam och andra pappersprodukter för marknadsföring fortsatt bör omfattas av producentansvar.

I promemorian framhålls svårigheter med att särskilja tidningar och tidskrifter från pappersavfall från marknadsföring och reklam som anledning till att inte separera dessa två avfallstyper. Möjligheten för kommunerna att få ersättning från reklambranschen anses i promemorian som ett orealistiskt alternativ då det skulle innebära en ökad administrativ börda. Bedömningen är dock baserad på en tidigare utredning och förvaltningen menar att frågan bör ses över utifrån möjligheten att utveckla en digital och automatiserad hantering av dessa administrativa uppgifter. Lösningar som underlättar tidigare tunga administrativa processer har utvecklats under de senaste åren och det finns anledning att se över denna möjlighet inte minst i samband med ett sådant förslag som att upphäva producentansvaret, som kan vara svårt att återinföra.

Producentansvaret har varit ett framgångsrikt verktyg för att uppnå miljömålen. Åtgärder som säkerställer att producenter bär ekonomiskt ansvar för hanteringen av avfallsledet i en produkts livscykel utgör en viktig del av en effektiv avfallshantering. I en bransch som är i en övergångsfas mot digitala lösningar kan producentansvar utgöra ett incitament till innovation som driver fram övergången och samtidigt bidrar att miljömålen uppnås.

Jämställdhetsanalys

Återvinning av olika avfallstyper kan påverka kvinnor eller flickor mer än män eller pojkar eftersom det obetalda hemarbetet mer tas omhand av kvinnliga medlemmar i ett hushåll¹. Detta är vanligtvis kopplat till könsstereotypa mönster i den privata sfären vilket kommunen inte har rådighet över. Förvaltningen gör dock ingen jämställdhetsanalys med hänvisning till att en övergripande analys inte är möjlig för förvaltningen att göra för hela utredningen, det bör göras av miljödepartementet.

Patrik Åhnberg
Stadsdelsdirektör

Sara Heppling Trygg
Avdelningschef

Bilagor

1. Promemoria Kommunalt ansvar för insamling och materialåtervinning av returpapper.

---

¹ Se tabell Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet 2019-06-11, SCB. <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efteramne/levnadsforhallanden/jamstallldhet/jamstallldhetsstatistik/pong/tabell-ochdiagram/indikatorer/jamn-fordelning-av-det-obetalda-hem--och-omsorgsarbetet/>

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Patrik Åhnberg, Stadsdelsdirektör	2020-09-01
Sara Heppling Trygg, Avdelningschef	2020-09-01